

Kinder ziekte`s

DE BOF

De bof (Parotitis epidemica) wordt veroorzaakt door het bofvirus en komt met name voor bij kinderen tussen zes en tien jaar.

Incubatietijd: Twee tot drie weken. **Verschijselen:** Het kind heeft geen eetlust, pijn bij het kauwen (lijkend op oorpijn), hoofdpijn, buikpijn en heeft lichte koorts. Na één tot twee dagen treedt aan één of aan beide kanten van de oorspeekselklier een zwelling op. De zwelling zit onder en net voor het oor en breidt zich uit naar de hals. In sommige gevallen kunnen de speekselklieren onder de tong en onderkaak ook opzwellen. Opletten als enkele dagen na het begin van de ziekte weer koorts optreedt of als het kind gaat braken.

Besmettelijkheid: Matig besmettelijk vanaf zes dagen vóór tot negen dagen na het begin van de zwelling. **Verzorging:** Houd het kind binnen tot de zwelling verdwenen is. Geef het kind voldoende te drinken (zonder koolzuur) en zacht, niet zuur eten. Sabbelen op een ijsblokje of een waterijsje kunnen de pijn verlichten. Een ouder kind kunt u ook kauwgom geven.

Complicaties: Bij jongens na het begin van de puberteit en bij volwassenen kan een zaadbalontsteking optreden.

Ook een hersenvliesontsteking kan als complicatie optreden.

Huisarts raadplegen: Indien de koorts langer dan drie dagen aanhoudt, als het kind hoofdpijn of een pijnlijke stijve nek krijgt, bij veel braken en als het kind een zieke indruk maakt.

KINKHOEST

Kinkhoest (Pertussis) wordt veroorzaakt door een bacterie.

Incubatietijd: Eén tot drie weken.

Verschijselen: De verschijnselen kunnen we indelen in twee stadia. In het eerste stadium zijn een loopneus, hoesten en een lichte temperatuurverhoging de **belangrijkste verschijnselen**. De klachten worden nog niet herkend als kinkhoest maar de patiënt is wel besmettelijk. Dit stadium heet officieel het catarrale stadium. Een tot twee weken na het eerste stadium treden met name 's avonds hoestaanvallen op. De hoestaanvallen gaan gepaard met hevige benauwdheid, gierende ademhaling en soms braken. De aanvallen treden op met korte tussenpozen, totdat ze eindigen in het moeizaam ophoesten van taai wit slijm uit mond en neus. In dit stadium, officieel het convulsieve stadium genoemd, kunnen ook nevenverschijnselen als een neusbloeding en bloedingen in het bindvlies van het oog (door persen tijdens hoestaanvallen) optreden. Het kind voelt zich tussen de aanvallen door niet ziek. De klachten kunnen vijf tot zes weken aanhouden, het kind kan echter nog langer een kinkhoestachtige hoest houden.

Besmettelijkheid: Vanaf de eerste verkoudheidsverschijnselen tot drie weken na het begin van de hoestaanvallen. De besmetting vindt plaats door de lucht via besmette druppeltjes (niezen en hoesten). **Verzorging:** Het is belangrijk dat ouders niet in paniek raken tijdens een hoestaanval van het kind. Probeer

het kind gerust te stellen. Hoestdrankjes helpen in dit geval niet.

Complicaties: Een longontsteking kan als complicatie optreden. Zuigelingen kunnen een hersenbeschadiging oplopen ten gevolge van een zuurstoftekort bij langdurige hoestbuien (verschijnselen: sufheid, slecht drinken, ademstilstand, stuiptrekkingen).

Huisarts raadplegen: Voor het behandelen van een eventueel bijkomende luchtweginfectie.

MAZELEN

Mazelen (Morbilli) is een zeer besmettelijke virusziekte die zich via de lucht verspreidt.

Incubatietijd: Acht tot veertien dagen.

Verschijnselen: De ziekte begint met hoge koorts, pijnlijke hoest, rode ogen en een loopneus. Na ongeveer twee dagen daalt de temperatuur om vervolgens weer te stijgen. Daarna ontstaan witte vlekjes met een rode rand er omheen aan de binnenzijde van de wang (vlekjes van Koplik). Achter de oren en aan de haargrens ontstaat uitslag die zich binnen enkele dagen over het hele lichaam heeft uitgebreid. Na ongeveer drie tot vijf dagen verbleekt de huiduitslag en daalt de temperatuur. Besmettelijkheid: Vanaf de eerste verkoudheidsverschijnselen tot vijf dagen na het ontstaan van de vlekjes op het lichaam.

Verzorging: Geef het kind voldoende koud drinken en zacht eten. Laat het kind in een schemerige kamer liggen. Na genezing is het kind tijdelijk extra vatbaar.

Complicaties: Bronchitis, oor-, long- en hersenontsteking kunnen voorkomen. Daarom opletten als drie dagen na het begin van de vlekjes nog steeds of opnieuw koorts optreedt.

Huisarts raadplegen: Indien de koorts langer dan enkele dagen aanhoudt of als drie dagen na het uitbreken van de blaasjes opnieuw koorts ontstaat.

RODE HOND

Rode hond (Rubella) is een goedaardige kinderziekte die zich via met een virus besmette luchtdeeltjes verspreidt. Deze ziekte is gevaarlijk voor zwangere vrouwen, die geen antistoffen hebben omdat ze niet zijn ingeënt of de ziekte nooit eerder hebben doorgemaakt. Rode hond kan afwijkingen veroorzaken bij het ongeboren kind.

Incubatietijd: Twee tot drie weken.

Verschijnselen: Over het algemeen zijn kinderen weinig ziek (licht verkouden, vergrote lymfeklieren achter de oren en in de nek). Soms zijn keel en gelaat rood. Slechts in enkele gevallen is er sprake van koorts. Na 24 uur verschijnen de eerste rode vlekjes op het gezicht, deze verspreiden zich binnen een paar uur over romp en ledematen. De vlekjes verdwijnen na enkele dagen weer. Besmettelijkheid: Van zeven dagen voor tot zeven dagen na het uitbreken van de vlekjes. Verzorging: Als bij een flinke verkoudheid. Zorg ervoor dat uw kind voldoende drinkt. Complicaties: Er komen zelden complicaties voor.

Huisarts raadplegen: In verband met het risico voor zwangere vrouwen is het raadzaam om de huisarts te laten vaststellen of het om rode hond gaat.

ROODVONK

Roodvonk (Scarlatina) wordt veroorzaakt door een bacterie (hemolytische streptococ) en komt vooral voor bij kleuters.

Incubatietijd: Twee tot zeven dagen. Verschijnselen: Plotseling snel oplopende koorts, hevige keelpijn, pijnlijke halsklieren, hoofdpijn, convulsies, soms braken en

een 'frambozentong'. Na ongeveer twee dagen ontstaat uitslag (rood kippenvel) op de romp, oksels en in de liezen. Opvallend is dat een deel van het gezicht, vooral rond de mond niet rood wordt. Meestal zijn de keelamandelen ontstoken en zitten er donkerrode vlekjes op het gehemelte. Na één week zakt de koorts, verbleekt de uitslag en krijgt de tong haar oorspronkelijke kleur weer terug. Na één tot drie weken treedt vervelling van de handpalmen en voetzolen op.

Besmettelijkheid: De ziekte is niet erg besmettelijk en kan worden overgebracht tot circa 2 dagen nadat men is begonnen met de behandeling met antibiotica. Iedereen kan meer dan één keer besmet worden.

Verzorging: Deze ziekte wordt vaak behandeld met antibiotica.

Voldoende drinken is noodzakelijk. Hygiëne is voor ouders of verzorgers belangrijk in verband met besmetting. Complicaties: Middenoorontsteking, neusholte-ontsteking.

Na twee tot drie weken kunnen zogenaamde late complicaties ontstaan zoals nierontsteking en acute reuma. Overigens komen deze laatste complicaties zeer zelden voor.

Huisarts raadplegen: Voor een behandeling met antibiotica. Als na twee tot drie weken de volgende klachten optreden: pijnlijke gewrichten, plotselinge kortademigheid of afwijkende urine.

VIJFDE ZIEKTE

De vijfde ziekte (Erythema infectiosum) is een virusziekte die voornamelijk voorkomt bij kinderen van vier tot tien jaar en meestal ontstaat tijdens het voorjaar of in de vroege zomer.

Incubatietijd: Vijf tot tien dagen.

Verschijselen: De ziekte begint met felrode bultjes op de wangen. De uitslag breidt zich vervolgens uit naar billen, ledematen en romp. Vaak treedt er ook koorts op. Kenmerkend is dat de roodheid vaak wegtrekt en een paar uur later weer terugkomt. Na ongeveer zeven tot negen dagen verbleken de vlekjes zonder te vervellen of littekens te vormen. Bij inspanning, na een heet bad of zonlicht kunnen de vlekjes terugkeren.

Besmettelijkheid: Zodra er uitslag ontstaat is de ziekte niet meer besmettelijk.

Verzorging: Er is geen speciale verzorging noodzakelijk. Complicaties: Er komen geen complicaties voor.

Huisarts raadplegen: In dit geval is het niet nodig om een arts te raadplegen.

WATERPOKKEN

Waterpokken (Varicella) wordt veroorzaakt door het varicella-zoster virus, dit virus is identiek aan het virus herpes zoster (gordelroos). Waterpokken is een goedaardige ziekte die echter bij kinderen met een verminderde weerstand levensbedreigend kan zijn. De ziekte komt over het algemeen voor bij kinderen tussen twee en zeven jaar.

Incubatietijd: Twee tot drie weken.

Verschijselen: Deze ziekte begint met vlekjes, die de tweede dag overgaan in blaasjes. De blaasjes drogen na enige tijd in. Er ontstaan dan korstjes die er afvallen zonder littekens achter te laten. De blaasjes komen voor op de romp, gezicht, ledematen en soms enkele in de mond. Koorts, jeuk komen voor, maar maken het kind niet echt ziek. Door krabben kunnen de blaasjes geïnfecteerd raken.

Besmettelijkheid: Deze ziekte is zeer besmettelijk. Besmetting vindt plaats via besmette luchtdruppeltjes of direct contact met de blaasjes. Vanaf één dag voor het uitbreken van de blaasjes totdat de huidblaasjes zijn ingedroogd is het kind besmettelijk. Dit duurt meestal tien dagen.

Verzorging: De jeuk kan bij kinderen ouder dan twee jaar eventueel met een mentholgel behandeld worden. Houd de nagels van uw kind schoon en kort. Vermijd krabben, dit verergert de jeuk en kan littekens veroorzaken. Wanneer uw kind geen koorts heeft, mag het naar buiten toe. Vermijd wel het contact met andere kinderen en laat het kind niet in het zand of de modder spelen omdat waterpokken door bacteriën geïnfecteerd kunnen worden. Als er plekjes in de keel aanwezig zijn en uw kind heeft keelpijn, dan kan een waterijsje of koude drank verlichting bieden. Complicaties: Ontsteking van de blaasjes.

Als waterpokken gepaard gaan met hoge koorts en keelpijn kan dit wijzen op een complicatie.

Raadplegen huisarts: Bij het optreden van bovengenoemde complicatie.

ZESDE ZIEKTE

De zesde ziekte (Exanthema subitum) wordt waarschijnlijk veroorzaakt door een virus en komt voor bij kinderen van zes maanden tot ongeveer drie jaar.

Incubatietijd: Ongeveer tien dagen.

Verschijselen: Plotseling hoog oplopende koorts die drie tot vijf dagen aanhoudt.

De temperatuur daalt even plotseling als hij gestegen is. Vervolgens lijkt het kind genezen maar dan verschijnt de eerste uitslag. Deze uitslag lijkt op de mazelen en de vlekjes bevinden zich vooral op romp en gezicht. Overigens jeukt de uitslag niet. De ziekte gaat vaak gepaard met gezwollen klieren in de hals en op het achterhoofd.

Besmettelijkheid: Niet groot. Wijze van besmetting onbekend.

Verzorging: Er is geen speciale verzorging nodig. Als het kind beter is, mag het weer naar buiten.

Complicaties: Er komen geen complicaties voor. Huisarts raadplegen: Bij koortsstuipen (bij plotselinge temperatuurstijging).

HERSENVLIESONTSTEKING

Hersenvliesontsteking (Meningitis) komt relatief weinig voor bij zuigelingen en kinderen. We kunnen onderscheid maken in bacteriële en virale meningitis. In de verschijnselen die als gevolg van de infectie optreden maakt dit geen wezenlijk verschil. Het is van groot belang dat het ziektebeeld vroegtijdig wordt herkend en dat snel wordt gestart met een passende behandeling.

Verschijselen:

- Bij pasgeborenen en kleine zuigelingen: Symptomen als slecht drinken, grauw zien, luierpijn, verhoogde prikkelbaarheid met klagelijk huilen en braken komen voor. Vaak is er geen koorts, soms een lagere temperatuur.

- Bij oudere baby's en peuters: Stuiptrekkingen, hoog, schril huilen, grote pijnlijkheid bij aanraken, luierpijn en nekstijfheid. Daarnaast is er sprake van het zogenaamde 'driepootfenomeen'. Dit betekent dat het kindje alleen rechtop kan zitten met steun van beide armen, die achter de rug worden geplaatst.

- Bij oudere kinderen: Het kind is acuut ziek met hoge koorts, nekstijfheid, hoofdpijn en sufheid. Bij het buigen van het hoofd worden de knieën opgetrokken en in liggende houding kunnen de benen niet hoger dan 45 graden geheven worden.

Huisarts raadplegen: Bij alle genoemde symptomen is het belangrijk dat u meteen een huisarts raadpleegt of naar het ziekenhuis gaat.